

ŠKOLA PRO
UDRŽITELNÝ ŽIVOT

NEWSLETTER

listopad 2021

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT
A MÍSTNĚ ZAKOTVENÉ UČENÍ

Milé paní učitelky, milí páni učitelé,

vytvořili jsme pro vás další číslo Newsletteru Školy pro udržitelný život a místně zakotveného učení, které je nabitě novinkami, nabídkami a najdete i naše tradiční reportáže či rozhovor. Z obsahu vybíráme:

Mnozí z Vás vědí, že **v září proběhla konference MZU**. Pro ty z Vás, kteří se nemohli zúčastnit, přinášíme malou reportáž a odkaz na video z této konference.

Rádi bychom Vám představili **novou publikaci** vydanou Ministerstvem životního prostředí – **Klima se mění - a co my?**, která se věnuje klimatickému vzdělávání. Více o publikaci včetně odkazu na stažení naleznete v článku níže.

Na prosinec připravujeme **seminář Podnebín**, který je pro Vás zdarma, a kde si budete moci zakoupit simulační hru Podnebín za zvýhodněnou cenu. V článku naleznete přihlášku a podrobnější popis semináře.

Miniprojekty pro mladé - chcete si vyzkoušet malé (několikadenní až několika týdenní) projekty místně zakotveného učení?

Hledáme učitele a skupiny žáků, kteří by chtěli v místě, kde žijí či studují, ve spolupráci s odborníky, komunitou a dalšími vybranými partnery realizovat jednoduché aktivity pro zlepšení životního prostředí.

Přejeme pohodový podzimní čas, pevné zdraví a hodně energie do práce s mladými lidmi, děkujeme vám za ni! :-)

Za tým ŠUŽ a MZU

Silvie Kozlovská, Eliška Hájková a Pavlína Pechancová

Středisko ekologické výchovy SEVER

Chcete si vyzkoušet malé (několikadenní až několika týdenní) projekty místně zakotveného učení?

Hledáme učitele a skupiny žáků, kteří by chtěli v místě, kde žijí či studují, ve spolupráci s odborníky, komunitou a dalšími vybranými partnery **realizovat jednoduché aktivity pro zlepšení životního prostředí.**

K tomu nabízíme metodiku spočívající **v 5 krocích:**

- 1. Zapojení** - Nejprve se zaměříme na získání zájmu žáků a dalších důležitých partnerů.
- 2. Spolutvorba** - Následně zapojené skupiny upřesňují nebo vybírají téma, kterému se v místě budou věnovat (minimalizace odpadů, šetření energií, sucho, klimatická změna apod.) a společně promýšlí, co potřebují k tomu, aby lépe poznali a prozkoumali problémy s ním spojené a přispěli k jejich řešení – formulují otázky, jimiž se budou zabývat.
- 3. Akce** - Poté vybraný problém blíže prozkoumají (s využitím prvků badatelského učení) a na základě průzkumu uskuteční akci, která přispěje k jeho řešení.
- 4. Sdílení** - Své výsledky prezentují ostatním - spolužákům, dalším lidem v místě, jiným zapojeným školám.
- 5. Vyhodnocení** - V závěru společně reflektují proces i výsledek.

Na základě přihlášek připravíme **tematické workshopy**, kterých se mohou účastnit **skupiny žáků dle témat, která je budou zajímat**. Na to pak naváže online setkání, kdy budou mladí s ostatními skupinami sdílet své projekty. Po vzdělávacích workshopech si žáci vyzkouší jednoduchou realizaci **projektu pro místo nebo pro školu**. Po celou dobu realizace budete mít **k dispozici konzultanta**, který vás bude provádět metodikou. V případě zájmu budou moci **školy využít i spolupráce s odborníky z Univerzity Karlovy**.

Jak budou žáci pracovat a co se při tom budou učit?

- společně plánovat
- učit se formulovat dobré otázky k průzkumu reálných problémů v obci
- učit se formulovat hypotézu
- plánovat a provádět průzkum, který jim pomůže odpovědět na otázky a ověřovat hypotézy
- udělat akci ve prospěch životního prostředí
- prezentovat a diskutovat o výsledcích

Předpokládáme, že projekty i vzdělávání bude probíhat v období leden – červen 2022.

Do projektu se může přihlásit 10 škol.

**Předběžná přihláška do projektu [ZDE](#).
Prosíme o přihlášení do 29.11.2021.**

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 871155.

KDO BY NEMĚL CHYBĚT NA MLÁDEŽNICKÉM KONGRESU O ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVĚ?

Už jste asi slyšeli, že se v březnu v Praze koná 11. Světový kongres environmentální výchovy, jeho důležitou součástí je ale také **pětidenní mezinárodní mládežnický kongres o environmentální výchově - Youth Environmental Education Congress (YEEC)**, za jehož organizaci je zodpovědné Středisko ekologické výchovy SEVER.

Akce je zaměřená na podporu a rozvoj mladých lidí, kteří jsou aktivní v oblasti životního prostředí, klimatu, udržitelnosti či veřejného dění.

Kongres je zářímován **třemi hlavními tématy - participace mladých na veřejném životě, mladí a klima, umění a životní prostředí.**

S těmito tématy se účastníci seznámí skrze pestrý program, jehož součástí jsou **interaktivní přednášky, workshopy, exkurze, debaty u kulatých stolů s hosty, ale také networkingové a seznamovací aktivity.**

Účastníci tak zažijí například recyklaci básní, vymýšlení technických řešení napodobujících organismy, tvorbu ekomapy, simulační hru o dopadech klimatické změny nebo workshop prezentačních dovedností.

Ty pak využijí rovnou v praxi, vybraní delegáti mladých totiž **přednesou zprávu o potřebách mládeže v environmentální výchově na Světovém kongresu environmentální výchovy (WEEC) a budou o ní diskutovat s předními světovými aktéry z oblasti životního prostředí a vzdělávání.**

Mezi účastníky YEEC máme již nyní zástupce z 18 zemí různých koutů světa a nyní zbývá už jen několik posledních volných míst pro české účastníky. **Zveme tedy mladé lidi ve věku 14 - 26 let, kteří se aktivně a prakticky podílejí na řešení environmentálních problémů, aby se na YEEC přihlásili nejpozději do konce listopadu skrze tento odkaz:**

<https://weec2022.org/programme/youth-congress/>

Nejvčasnějším zájemcům také nabízíme finanční podporu, např. uhrazení celého účastnického poplatku.

Podrobné informace o akci naleznete na odkazu výše.

Neváhejte nás kontaktovat s vašimi dotazy na yeec@ekologickavychova.cz

za organizační tým Kateřina Borovinová

KONFERENCE MÍSTNĚ ZAKOTVENÉHO UČENÍ - DĚKUJEME ÚČASTNÍKŮM ZA JEDINEČNOU PŘÍLEŽITOST SE SETKAT A SDÍLET!

17. září 2021 se nám podařilo i přes nejistotu ohledně pandemie covid-19 potkat se s vámi, příznivci místně zakotveného učení, v Praze. A bylo to setkání radostné! Setkání po dlouhé době osobní a s lidmi, kteří souzní s myšlenkami místně zakotveného učení. Sešlo se nás přes 80! Přijeli jste za námi z mateřských, základních i středních škol, univerzit, ekocenter, krajských či obecních úřadů, knihoven, neziskovek, „MASek“ atd.

Program byl pestrý, například hned na úvod technicky náročnější výzva – rozhovor se třemi dámami MZU - **Dášou Zouharovou, Hanou Kulichovou a Blaženou Huškovou**, z nichž poslední jmenovaná byla online :-). V dalších blocích plenární sekce zaznělo například o principech místně zakotveného učení, výzkumech žákovských znalostí a postojů v souvislosti s učením v místě, byly představeny nové příručky o kolegiální podpoře, které mohou významně usnadnit třeba právě realizaci MZU a servisních projektů.

Na závěr se prezentovalo několik **příkladů z praxe**, kde bylo MZU úspěšně implementováno (jeden projekt nám přijela představit dokonce i žačka se svou paní učitelkou).

Odpoledne následovaly **workshopy**, na výběr bylo z 5 témat (metodiky evaluace, tvorba lekce MZU, diskuze o MZU, tvorba regionální učebnice či rozbor ukázkových lekcí MZU ve škole).

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Děkujeme skvělým, aktivním a zapáleným účastníkům za možnost takto společně sdílet téma, které nás naplňuje, a budeme se těšit na další podobná setkání!

Zaujal vás program konference a mrzí vás, že jste se nezúčastnili? V tom případě máme skvělou zprávu – **záznam konference (její plenární části) najdete na tomto odkazu**.

PŘEDSTAVUJEME SE

Vracíme se k představování našich kolegů, se kterými někteří z vás spolupracují nebo je příjemná spolupráce teprve čeká :-). V tomto čísle poznáte Miloše Fejfárka z Litoměřic, který koordinuje ŠUŽ v **Ústeckém kraji**.

MILOŠ FEJFÁREK

Pracuji v SEVERu Litoměřice jako lektor výukových programů a exkurzí pro všechny věkové kategorie a mám na starosti se svou kolegyní Petrou Zastupitelstvo mládeže Litoměřice. Baví mě trávit volný čas se svou ženou a dvěma syny. Chodíme často do přírody, nebo jezdíme na chatu. Mám rád hudbu, hory a všechny aktivity s nimi spojené, dobré knihy a veselá divadelní představení.

Jak ses dostal k programu ŠUŽ?

Před několika lety jsem se pustil se Zastupitelstvem mládeže do projektu MUŽ a cesta k ŠUŽ potom byla jen otázka času a chuti pustit se do něčeho nového. Vzhledem k tomu, že jsem si prošel celý projekt ve stejné roli, jakou má vedoucí učitel, mám teď z pozice koordinátora možnost poskytnout své zkušenosti.

V čem vidíš přínosy ŠUŽ pro školy a v čem pro sebe?

ŠUŽ je podle mě výborný nástroj, jak v českém školství představit opravdovou projektovou výuku, navíc s orientací na osobní rozvoj žáků. Metody, které se v ŠUŽce používají, jsou mi blízké a přál bych si, aby se v budoucnosti staly standardem na všech českých školách. Školy, které se rozhodnou projít si ŠUŽ, se lépe propojí se svým místem, vedením své obce, rodiči a začnou tak přirozeně vytvářet komunitu a hlubší vztahy v obci. Pro mě osobně je ŠUŽ inspirativní z hlediska zapojení mladých do veřejného života. Zajímají mě nápady, které během projektů vznikají a jsem potěšený, že můžu svou trochou přispět i já.

Jak bude probíhat ŠUŽ ve tvém kraji v příštích měsících, na co se školy mohou těšit a jaké jsou tvé plány na rozvoj ŠUŽ v dalších letech?

Vzhledem k současné pracovní vytíženosti do konce roku 2021 nemám v programu novou školu, ale budu se zabývat dokončením projektů na svých současných školách. Těším se, že i přes pandemické komplikace budu nakonec moci oslavit úspěšně dokončené projekty a hlavně se osobně potkat s žáky na svých školách. Na rozvoji ŠUŽ bych se rozhodně chtěl podílet i v dalších letech. Myslím, že celý tým kolem ŠUŽ má veliký potenciál oslovit nové školy a společně s nimi tvořit další originální projekty.

Foto: archiv Miloše Fejfárka

ŠKOLA PRO
UDRŽITELNÝ ŽIVOT

ZŠ LIBCHAVY - výsadba památné lípy jako pocta místnímu historikovi 1/2

Žáci 5. ročníku ZŠ Libchavy v Pardubickém kraji realizovali program ŠUŽ ve šk. roce 2017 – 2018. Cílem bylo poznat místo, kde žijí, více do hloubky, povšimnout si významné osobnosti a uctít její památku a odkaz, který v místě zanechal.

Kromě mnoha jiných aktivit jsme v rámci projektu prožili např:

- Navštívili jsme Obecní úřad v Libchavách, kde proběhla prohlídka a beseda s paní starostkou.
- Vytvářeli jsme si „Pocitové mapy obce“, kam jsme zakreslovali nejen místa, která máme v obci rádi, ale také místa, která považujeme my i naši blízcí za nebezpečná a ošklivá.
- Vysvětlili jsme si pojem „trvale udržitelný život“ a zjistili, že je postaven na 3 důležitých pilířích – sociálním, ekologickém a ekonomickém.
- Uskutečnili jsme tematickou výuku, kdy jsme zjišťovali o naší obci různorodé informace, které nás zajímaly.
- Vytvořili jsme si „Příběhy místa“, kde jsme nakreslili a napsali, jak každý z nás vnímá obec Libchavy.
- Dále jsme plánovali budoucnost naší obce Libchavy, kde jsme dospěli k závěru, že bychom chtěli společně slavnostně zasadit památnou lípu místnímu historikovi a vypravěči, panu ing. Karlu Urbanovi.

ŠKOLA PRO
UDRŽITELNÝ ŽIVOT

ZŠ LIBCHAVY - výsadba památné lípy jako pocta místnímu historikovi 2/2

V rámci výuky přírodovědy se naše třída zapojila do vytváření jedné cedule plánované naučné stezky. Díky mnohým školním akcím a této spoluúčasti na naučné stezce jsme hodně spolupracovali s panem ing. Karlem Urbanem. Díky jeho článkům v Libchavském zpravodaji jsme se dověděli mnoho zajímavých historických informací o naší obci. Pan Urban inicioval konání různorodých obecních akcí a snažil se tak svým působením zachovat tradice a zvyky obce pro mladší generace. Také myšlenka nově vznikající naučné stezky se zrodila z jeho popudu. Pan Urban se však slavnostního otevření této stezky již nedočkal.

Proto jsme v den slavnostního otevření naučné stezky, v neděli 3. června 2018, společně vysadili památný strom – lípu, která je symbolem poděkování a projevem vděčnosti tomuto úžasnému historikovi a vypravěči.

Po domluvě s paní starostkou jsme se rozhodli umístit tuto lípu do centra obce, do prostoru místního hřbitova vedle našeho krásného kostela sv. Mikuláše.

Vybrali jsme si lípu z několika důvodů – jednak je tento strom vyjádřením české státnosti. Ale také nám připadá ze všech druhů stromů jako nejdůstojnější pro vyjádření toho, že si pana Urbana velmi vážíme a ceníme si všech poznatků a informací o naší obci a její přírodě, které nám předal.

"Přejeme si, aby symbolicky s touto lípou nadále rostly a upevňovaly se v srdcích a myslí občanů naší obce místní tradice, které jsou díky panu Urbanovi v Libchavách živé a udržují se v povědomí lidí."

Akreditovaný seminář

MLADÍ PRO KLIMA - Jak vzdělávat žáky o KLIMATICKÉ ZMĚNĚ skrze místo, kde žijí

(vč. simulační hry "Jak se žije v Podnebí" za zvýhodněnou cenu)

7.12. 2021 Hradec Králové 10:00-16:00

(občerstvení zajištěno)

Seminář je vhodný pro učitele žáků 2. stupně ZŠ a pro SŠ.

Program semináře:

úvod do klimatické změny, simulační hra, reflexe, pracovní list pro mapování klimatických dopadů a adaptačních opatření v konkrétním místě a další inspirace do výuky.

Součástí semináře bude:

Simulační hra o dopadech klimatické změny a o adaptačních opatřeních na místní úrovni.

Nabízíme vám jedinečnou hru, ve které se žáci stanou zástupci obce, kteří ji připravují na měnící se podnebí - povodně, sucha, tropické teploty aj. V obci je nutné zajistit příjemný a bezpečný život i finanční stabilitu. Hráči se každý rok rozhodují, zda a do jakých adaptačních opatření jejich obec bude investovat. Poté sledují, jestli jim opatření pomohlo vyrovnat se s dopady klimatické situace, které však nelze předvídat. Cílem hry je představit, jak obce mohou reagovat a adaptovat se na negativní dopady klimatické změny.

Po sehrávce hry si vyzkoušíte možnost jednoduché analýzy a mapování opatření na příkladu místní části Hradce Králové.

Účastníci semináře budou mít možnost zakoupit hru s výraznou slevou (původní cena 1900,-Kč/ks).

Účast na semináři je ZDARMA. Účastníci obdrží po absolvování semináře osvědčení MŠMT.

V případě zájmu vyplňte, prosím, přihlášku [na tomto odkazu](#) nejpozději do 30.11. 2021

Další informace naleznete na www.skolaprozivot.cz a na FB
Kontakt: jakub.vebr@ekologickavychova.cz

Nový zahradní kurz - Učíme se skrze přírodní zahradu

Chtěli byste založit přírodní zahradu, ale nevíte jak na to? Chcete učit ve školní zahradě, ale chybí vám podpora? Přemýšlíte, jak vaši veřejnou zahradu využít ale dochází vám nápady?

Jestliže jste si na tyto otázky odpověděli kladně, tak pro Vás máme skvělou zprávu! Nový kurz zahradní pedagogiky vám pomůže nejen s tvorbou přírodní zahrady ale i s jejím využitím ve vzdělávání, komunitním propojení, propagaci a využitím zahradních produktů.

Účastníci se během kurzu dozví o základních principech a prvcích přírodní zahrady včetně její ekologické údržby. Naučí se, jaké jsou možnosti předpěstování rostlin, založení záhonu a kompostu, to vše s možností zapojení žáků do procesu a praktických ukázek. Účastníci získají teoretický základ o edukačních metodách vhodných pro použití při zahradním vzdělávání, získají konkrétní inspiraci, jak mohou zahradu využít v jednotlivých školních předmětech a zkusí si vytvořit vlastní lekci na základě doporučených postupů.

V poslední části se účastníci dozví, kde všude mohou nalézt podporu a pomoc při založení přírodní zahrady, včetně tipů na grantové a projektové výzvy. Také zjistí, jak zapojit do celého procesu tvorby a využití přírodní zahrady místní komunitu a získají mnoho tipů na zužitkování plodů zahrady, včetně konkrétních aktivit vhodných pro žáky.

Kurz je rozdělen na tři části, které budou probíhat v Horním Maršově v areálu DOTEK v termínech 15. - 16. 4., 13. - 14. 5., a 3. - 4. 6. 2022.

Cena kurzovného je 2 670,- a zahrnuje lektorné, ubytování a stravu.

Kurz je akreditovaný, po absolvování celého kurzu obdrží účastníci certifikát.

Přihlašovat na kurz se můžete [ZDE](#). V případě dalších otázek kontaktujte koordinátorku projektu na emailové adrese katarina.cizmarova@ekologickavychova.cz.

Jak na vzdělávání o klimatu? Poradí nová publikace KLIMA SE MĚNÍ – A CO MY? 1/2

Publikace vznikla v roce 2021 díky týmu předních českých expertů sdružených v Pracovní skupině pro klimatické vzdělávání zřízené Radou vlády pro udržitelný rozvoj ČR a je určena všem, kdo u nás k jeho rozvoji mohou přispět: učitelům a ředitelům škol, lektorům a dalším vzdělavatelům, autorům učebnic a vzdělávacích materiálů, úředníkům a politikům. Jsme rádi, že jsme k jejímu vzniku mohli přispět i zkušenostmi z programu ŠUŽ a našich vzdělávacích programů o klimatu.

Podtitul knihy zní: **„Proč a jak učit o změně klimatu“** a odpovědi na tyto otázky v ní opravdu najdete. A nebojte se sáhodlouhých nesrozumitelných textů, knížka je útlá, má méně než 60 stran a důraz je kladen především na komplexní náhled problematiky, s odkazy na četné další informační zdroje pro hlubší studium.

Hned v úvodu se dozvíme **čtyři základní principy, jak má vypadat „dobré“ klimatické vzdělávání** – které dobře rezonují s důrazy místně zakotveného učení a programu ŠUŽ: **Budme přesní a kritičtí - Budme blízcí a hmatatelní - Zahrnujme sociální a emoční složku - Podporujme aktivní zapojení.**

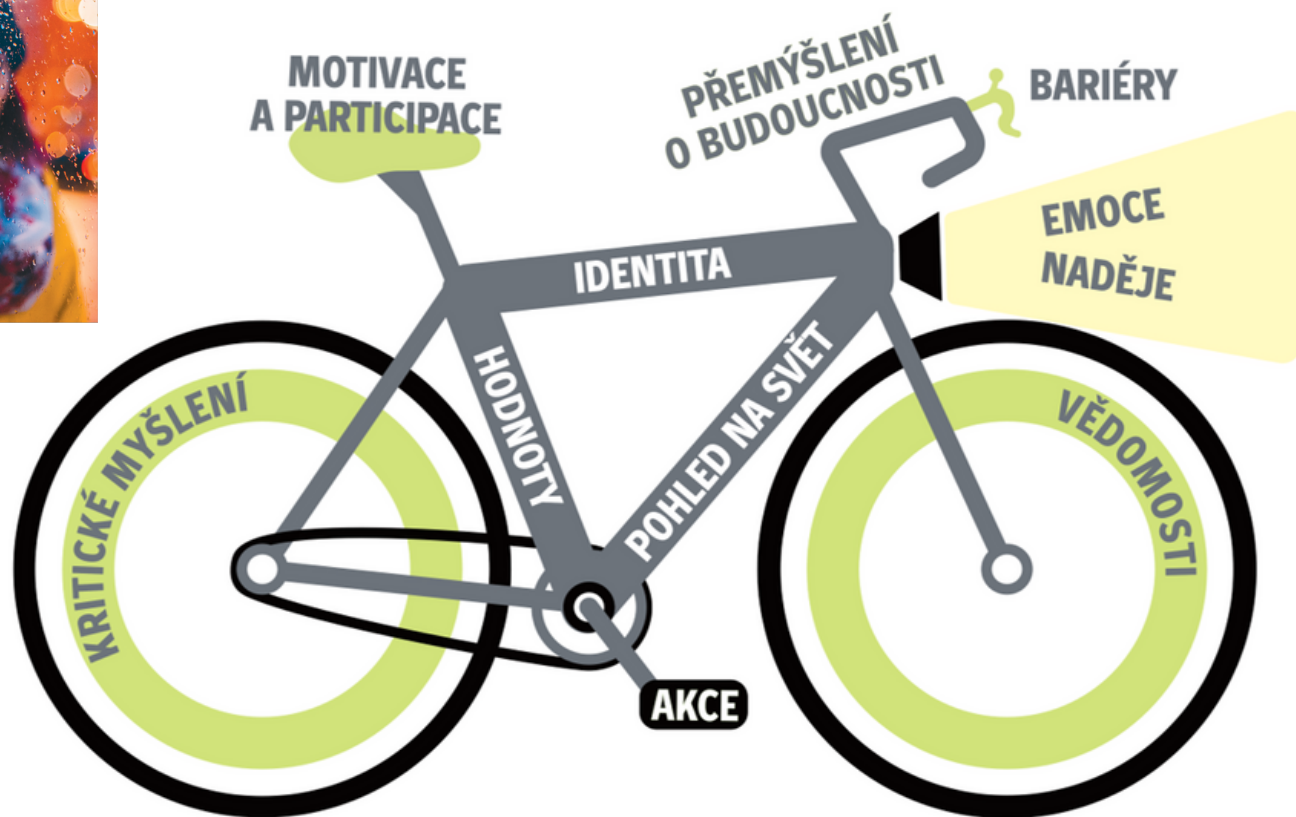
Zjistíme, že klimatické vzdělávání se dnes ve světě stává klíčovou součástí vzdělávání, proč tomu tak je a jaká jsou jeho specifika. Publikace přináší i zajímavé výsledky výzkumů – dozvíme se např. zda Češi podporují rozšíření klimatického vzdělávání ve školách a jak vnímají studentské aktivity na ochranu klimatu, zda považují žáci klima za závažný problém.

Zásadní sdělení je, že problém není ani tak v tom, že by žáci nepovažovali řešení změny klimatu za důležité či tomuto problému nerozuměli, ale především v tom, že **neví či nevidí moc možností, jak jej řešit**. Z toho vyplývají praktická doporučení, jak ke klimatickému vzdělávání přistupovat – např. jak ve vzdělávání pracovat s tím, že reagujeme na problém, který se může jevit jako vzdálený a pomalý, ale také příliš složitý a ohrožující, který do jisté míry lidi polarizuje a u nějž je za řešení rozptýlená odpovědnost.

Jak na vzdělávání o klimatu? Poradí nová publikace KLIMA SE MĚNÍ – A CO MY? 2/2

Holistické pojetí klimatického vzdělávání je zde přehledně popsáno na **modelu jízdního kola** (původně vytvořeného ve Finsku), který lze využít pro kontrolu, zda nevynecháváme nějaký důležitý aspekt tohoto vzdělávání. Z hlediska místně zakotveného učení a programu ŠUŽ je zajímavé např. „sedlo – motivace a participace“, podrobněji popisující žebřík participace.

Jako možnost, jak do vzdělávání zařadit téma klimatické změny komplexně a dlouhodobě, jsou uvedeny vzdělávací programy, které právě na participaci a motivaci cílí: Škola pro udržitelný život, Ekoškola, CO2 liga, Světová škola.

A najdete toho v publikaci mnohem více, doporučujeme si ji stáhnout zde: <https://ucimoklimatu.cz/>.

Škola pro udržitelný život a Místně zakotvené učení Newsletter listopad 2021

Redakce: Silvie Kozlovská, Eliška Hájková

Editace: Silvie Kozlovská

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.

Foto: archiv SEVERu (není-li uvedeno jinak)

E-mail programu: suz@ekologickavychova.cz

Kontakt pro Newsletter: silvie.kozlovska@ekologickavychova.cz

Středisko ekologické výchovy SEVER - Národní koordinátor programu Škola pro udržitelný život

www.skolaprozivot.cz

www.sever.ekologickavychova.cz

<https://www.facebook.com/skolaprozivot>

Příští uzávěrka newsletteru pro vaše náměty a příspěvky: **15. 1. 2022**

Příjem vašich námětů a příspěvků na facebook a web: **průběžně**

